

Elaborat, który zaczynacie czytać służyć ma przekazaniu Wam stanowiska, jakie zajmuje "grupa strażników" systemu funkcjonującego w naszym Szczepie w sprawie metodyki zdobywania stopni harcerskich w Jedyńce.

Stanowisko to równoznaczne jest ze stanowiskiem Komendy Szczepu.

Do napisania tych zdań skłonił nas fakt, że od pewnego czasu trudno jest znaleźć w Szczepie harcerza, który wiedziałby dokładnie na jakiej podstawie może zdobyć wyższy stopień, jakie są kryteria oceny jego pracy w drużynie.

Podobne wątpliwości zaczęły się pojawiać także wśród instruktorów.

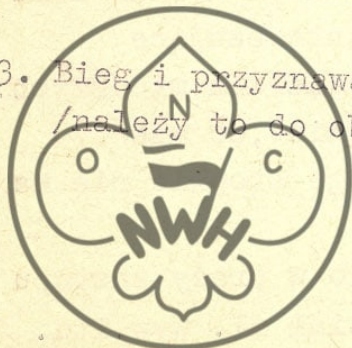
Ponieważ chcemy, żeby opracowanie to było w miarę pełne, przepraszamy Was za niezbędne powtórzenia rzeczy powszechnie znanych.

1. System nasz przewiduje pięć stopni harcerskich: biskopt, młodzik, wywiadowca, ćwik, harcerz orli. Oznaką posiadanego stopnia jest lilijka harcerska lub krzyż harcerski z ew. odpowiednimi nabiciami na nim. Poniżej podajemy wykaz oznaczeń stopni, wraz z ~~przyjętymi~~ odpowiednikami naszych stopni w ogólnie przyjętym systemie w Związku.

biskopt-bs. /-/	: lilijka w miejscu krzyża
młodzik -mł. /wędrownik/	: krzyż bez nabieć
wywiadowca-wyw. /pionier/	: krzyż ze srebrną lilijką
ćwik -ćwik /sprawny/	: krzyż ze złotą lilijką
harcerz orli-h.o./--/	: krzyż ze złotą lilijką i złotym kółkiem

2. W 1WDH przyjęte są nast. terminy przyznawania stopni: obóz letni, zimowisko, 27 luty /Święto Reaktywowania Drużyny/. Ten ostatni termin przeznaczony jest przede wszystkim dla tych, którzy z przyczyn niezależnych od nich nie pojechali na obóz ani na zimowisko. Nieco inaczej niż inne stopnie traktowane są: bs. i h.o. Bieg na stopień biskopta organizowany być może przez drużynowego w dowolnym terminie. Jednocześnie przyjmujemy, że nieprzekraczalną datą zaliczenia próby jest dzień 31 marca /Święto Czarnej Chusty/-dotyczy to tych, którzy wstępują do 1WDH w IX-X roku poprzedniego. Natomiast przy h.o. różnica polega na tym, że próba na ten stopień nie jest zakończona biegiem harcerskim.

3. Bieg i przyznawanie stopnia biskopta jest wewnętrzną sprawą każdej drużyny /należy to do obowiązków drużynowego/

Stopnie mł., wyw. i ćwika przyznaje K-dt Szczepu; stopnie mł. i wyw. na wniosek wyznaczonej przez Komendę Szczepu Komisji organizującej bieg, stopień ćwika - wg. oceny Komendy Szczepu, która bieg na ten stopień przygotowuje sama. Stopień h.o. przyznaje K-dt Szczepu na wniosek Kapituły Harcerza Orlego, w skład której wchodzi dotychczasowi posiadacze tego stopnia. Kapituła może być zwołana na żądanie każdego z jej członków.

Przyznanie stopnia jest równoznaczne z otwarciem próby na stopień następny. Nie dotyczy to stopnia h.o., na który to stopień próba otwierana jest specjalnym rozkazem.

Scentralizowany system przyznawania stopni i organizowania biegów ma służyć utrzymaniu jednakowego ich poziomu we wszystkich drużynach Szczepu.

4. Bardzo ważnym elementem oceny pracy harcerza jest dopuszczenie do biegu. Dopuszczenie do biegu należy do uprawnień drużynowego; przez dopuszczenie drużynowy daje wyraz uznania pracy harcerza w ciągu roku i na obozie i stwierdza, że harcerka/harcerz GODNY JEST UZYSKAĆ NASTĘPNY STOPIEŃ HARCERSKI - oczywiście pod warunkiem zaliczenia biegu, na ten stopień.
5. W zasadzie przyjmuje się, że dh.dh., którzy wstępują do 1WDH mogą na zimowisku zdobyć bs., na I obozie - mł., na II obozie - wyw., a na III lub na zimowisku w IV klasie - ćwika. Oczywiście byłoby dziwne, gdyby wszyscy zdobywali stopnie wg. powyższego "harmonogramu". Podajemy go po to by wykazać, że każdy ma możliwość zdobycia najwyższych stopni w czasie swej pracy w 1 WDH.
6. Podstawowym naszym założeniem jest stwierdzenie, że stopnie zdobywa się indywidualnie i samodzielnie. Pamiętajcie: samodzielnie - nikt Was do tego nie będzie zmuszał. Tym bardziej, że stopnie nie mają wymogów, tak jak to było rozumiane swego czasu / tzn. zestawu spraw, które każdy musi "przerobić" sam lub częściej w zastępie i zdać - zaliczyć przed instruktorem. Z tak pojętych wymogów zrezygnowaliśmy z dwu względów. Po pierwsze dlatego, że nie chcemy doprowadzić do sytuacji, gdy w zastępie, w którym jest np. kilku mł., wyw. i ćwików program i plan pracy konstruować trzeba kompilując go z wymogów różnych stopni i z zainteresowań własnych członków zastępu. Napisanie takiego programu jest bardzo trudne i jak dotychczas rzadko komu się to udawało. Poza tym wymogi na niższe stopnie nie są interesujące dla harcerzy starszych, zaś te na stopnie wyższe są za trudne dla młodszych. Po drugie dlatego, że wymogi sprzyjały formalnemu "zaliczaniu", co nie jest najkorzystniejsze w pracy harcerskiej. Właśnie dlatego stopnie nie mają wymogów tego starego typu. Obecnie przyjmujemy, że ocenia się po prostu udział każdego w pracy zastępu drużyny, jego stosunek do harcerstwa. Jak zatem łączymy udział mł. wyw. itd.

w jednym zastępie? Jak rozgraniczamy ich zadania, jak oceniamy? Otóż każdy zespół ma/musi mieć/ jakiś plan, program pracy. Każdy członek zespołu robi to, co mu aktualnie przypada do wykonania, niezależnie od posiadanej przez niego stopnia. Chodzi o to by wszyscy byli jednakowo zaangażowani w życie swojej grupy. Także dla wszystkich jednakowe są kryteria oceny ich pracy, właśnie zastosowane w odniesieniu do zespołu w którym pracują. Te kryteria, które są podstawą przyznania stopnia harcerce czy harcerzowi obejmują więc ocenę jej/jego pracy w zastępie i drużynie. Są one następujące:

- AKTYWNOŚĆ
- POSTAWA
- WIEDZA
- BIEG HARCERSKI

Pierwsze trzy sprawy ocenia drużynowy/instruktor zastępu/ i na tej podstawie dopuszcza do biegu harcerskiego. Dlatego właśnie podkreśliliśmy wielką wagę dopuszczenia. Musi ono mieć swoją rangę. Oznacza bowiem: "Uważam, że jesteś godna/godny uzyskać stopień harcerski. Teraz musisz się sprawdzić na biegu."

W tym momencie wszystko co było dotychczas przestaje się liczyć. Wszyscy są równi. I tylko bieg decyduje. Niedopuszczalne są takie rzeczy, że ktoś powie: "wprawdzie X biegu nie zaliczył, ale w ciągu roku rył lepszy od Y. który biegu zaliczył i dostanie stopień. Więc może by...". Otóż żadne takie "może by"... Dopuścili cię do biegu - zatem uznali Cię godnym uzyskania stopnia. Trzeba było nie dopuszczać! W momencie dopuszczenia X i Y startują z absolutnie równej pozycji. Dlatego chcemy, aby drużynowi starannie prze-myśleli każde dopuszczenie. Bo potem jest za późno na korekty. W sprawie dopuszczenia do biegu zachowujemy prawo weta dla K-dta Szczepu. Nie jest to wyrazem naszego braku zaufania do drużynowych, ale wynika z faktu, że za wszelką cenę chcemy utrzymać w miarę wysoki poziom stopni we wszystkich drużynach. Wysoki poziom. Mamy nadzieję, że interwencje K-dta będą sporadyczne.

Jasno z powyższego wynika, że przyznawanie stopni składa się z dwu odrębnych części: dopuszczenia/oceny wszystkiego, co było dotychczas/ i samego biegu. O tym co może być na biegu piszemy poniżej.

7. Obecnie omówimy pokrótce kryteria oceny pracy/patrz wyżej/w powiązaniu z systemem pracy zastępu w ciągu roku.

Otóż nie ma tradycyjnie rozumianych wymogów na stopnie, to praca zastępu opiera się na programie wynikającym z własnych planów i zamierzeń /plus elementy programu Szczepu, drużyny, itp./.

Tak więc teraz odpada konieczność łączenia w programie pracy zastępu wymogów na różne stopnie z zainteresowaniami członków zastępu. Komenda Szczepu dla ułatwienia programowania pracy zastępów - wskazuje takie

artykuły "tezy kierunkowe" dla kolejnych lat pracy zastępów:

- w I-szym roku pracy: Wprowadzenie nowych druhen i druhow do drużyny, zwrócenie szczególnej uwagi na to co określamy hasłem: HARCERZ W POLU/wycieczki, las, puszczaństwo, turystyka/, położenie nacisku na wewnętrzne zgranie zastępu, na postawę harcerską, dyscyplinę itp.
- w II-gim roku pracy: Centralnym elementem działania zastępu jest SPECJALIZACJA/jedna na dłuższy czas, lub wiele kolejnych zadań specjalistycznych podejmowanych na krótkie okresy/. Oprócz tego zastęp stara się prowadzić działalność Na Zewnątrz.
- w III-im roku pracy: Obok specjalizacji stała praca Na Zewnątrz-SŁUŻBA /nasza działalność społecznikowska/.
- w IV-tym roku pracy: Miejsce w dorosłym życiu, ew. przygotowanie do pracy instruktorskiej. Poza tym dalszy ciąg spraw z lat poprzednich

Nie oznacza to, że zastępy mają się zajmować sprawami tylko przedstawionymi wyżej. Są to tylko punkty ciężkości ~~pracy~~ pracy zastępu w danym roku. Wszelkie eksperymenty i zmiany, szczególnie dotyczące r. II, III, IV są bardzo mile widziane. Rok pierwszy, wprowadzający do drużyny chcielibyśmy natomiast widzieć jako tradycyjnie "zielony". Szczególnie jednak podkreślić trzeba wagę SŁUŻBY-tego pominąć nie wolno. Jeśli chodzi o specjalizację -tu bywa różnie. Są drużyny -np, żeglarska, gdzie istnieje jeden profil i gdzie od pierwszej do ostatniej klasy ludzie są w to zaangażowani; ale gdzie indziej może być przecież inaczej, choćby tak jak w naszym schemacie.

Jak na tym tle przedstawiają się stopnie? Otóż wg. podanych kryteriów /aktywność, postawa, wiedza, poszczególne harcerze oceniani są na podstawie ich pracy w zespole, który działa wg. swojego programu, ustalonego na dany rok. Pracujemy razem, ale każdy zapracowuje na swój stopień. Taka jest zasada. Teraz przedstawimy krótko, na czym polegają kryteria oceny harcerzy

W punkcie aktywność chodzi nam o ocenę twórczej inwencji, jaką wnoszą harcerze i harcerki do życia drużyny, czy też -zastępu. Mamy tu na myśli dążenie do realizacji swoich pomysłów, planów i nierealnych-wydawałoby się czasami-marzeń. Chcemy też ocenić umiejętność twórczego włączania się do realizacji planów przyjętych przez zastęp i drużynę -a więc krótko-własne pomysły i aktywne uczestnictwo. Punkt ten jest zabójczy dla "ameb" i martwych dusz.

Postawa -tutaj tylko kilka słów. Podstawowym kryterium jest Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie. Przyjmujemy, że stosowanie się do norm Prawa jest podstawowym warunkiem nie tylko przyznania wyższego stopnia ale wręcz przynależności do drużyny. Przecież zapisując się do drużyny podpisujemy się Pod czymś. Przestrzeganie zasad Prawa powinno być dla Was rodzajem próby, którą trzeba przejść wobec siebie. Tego rodzaju próbą mogłyby być dobre wyniki w sporcie, same piątki w szkole, czy też "mocna głowa" -ale nie są. Pamiętajcie o tym i miejcie względem siebie ~~ixxx~~ i drużyny odwagę wystąpić z ZHP jeżeli nie zgadzacie się z Prawem Harcerskim.

W tym punkcie będziemy równocześnie zwracali uwagę szczególną -tak, jak i w poprzednim-na takie cechy jak wrażliwość na krzywdę ludzką, okleżeń-

koleżeńskość, dyscyplinę wewnętrzną i zewnętrzną itp.

Wiedza - chodzi nam tutaj o tę wiedzę i umiejętności, które zdobywacie prowadząc różnego rodzaju działalność specjalistyczną w 1 WDH. Dążymy do tego, żeby fakt przyjęcia przez Was specjalności np. socjologiczno-etnograficznej czy też górsko-alpinistycznej pociągnął za sobą rzeczywiste zainteresowanie tymi sprawami. Są takie specjalności, gdzie zdobywana przez Was wiedza będzie łatwo wymierna/np. stopnie żeglarskie uprawnienia krótkofalarskie itp./są też takie, gdzie będzie to mniej ~~kw~~ ewidentne. Wiadomo chyba jednak w czym rzecz i postaramy się na ten punkt zwracać baczną uwagę. Celem jego wyeksponowania jest doprowadzenie do stanu, w którym przynajmniej część z Was dojdzie do wniosku, że swoje nawet najpoważniejsze zamierzenia życiowe można realizować w ramach drużyny, że drużyna nie musi być tylko niedzielną zabawą, ale może być także miejscem gdzie znajdziecie podobnych sobie, którzy wraz z Wami zrealizują te plany. Poza tym podkreślmy, że Wasza praca służyć ma nie tylko Wam ale i Waszemu otoczeniu-ludziom wśród których żyjemy. Jak wielokrotnie wykazaliśmy poprzednio, te trzy elementy oceny Waszej pracy stanowią o uznaniu Waszej działalności w ciągu roku i o dopuszczeniu do biegu harcerskiego na obozie.

.....

....Na zakończenie raz jeszcze podkreślamy: program pracy zastępu musi być tak ułożony by odpowiadał Waszym zainteresowaniom. Stopnie uzyskujecie za udział w pracy i życiu zespołu/a tutaj żadne wymogi Was nie kępują, bo program pracy nie jest oparty na wymaganiach na stopnie/, oraz za indywidualne przygotowanie do biegu na dany stopień /co z kolei nie przeszkadza pracy zespołu jako całości, bo wymagania na dany stopień -bieg są indywidualną, osobistą sprawą każdego z członków danego zespołu/.

Chcemy bowiem, by praca w drużynie była dla Was jak najciekawsza i jednocześnie, by każdy z członków Jedyнки reprezentował pewne wartości i posiadał określone umiejętności. Mamy nadzieję, że nie jest to zanadto skomplikowane.

